

NDC versus Taškų sistema (TS):
ar tikrai skirtumai tik kosmetiniai?

R.K.

2011.03.22

Kodėl NDC + socialinio kredito sistema (SKS) yra geriau: SD sistemos pajamos

- Kaip ne kartą minėjau, reikia gražinti į apmokestinimo sistemą tuos šešėlinius 20+ mlrd. LTL, kurie apmokestinami tik keliais procentais.
- Todėl ir siūlau NDC + SKS, nes, mano nuomone, ji gerokai labiau keičia paskatas mokėti įmokas nuo tų 20+ mlrd. LTL:
  - įmokos patenka į individualią sąskaitą, o ne į bendrą katilą, žmogus žino, kad tai jo pinigai;
  - visa socialinių įmokų dalis būtų mokama darbuotojo, jis neatiduotų 31% algos savo gerajam darbdaviui, kaip daro dabar;
  - galime į „Sodrą“ įtraukti nereguliarių pajamų žmones (sportininkus, autorius ir pan.), nes stažai nebesvarbu, socio-ekonominiai statusai nebesvarbu, o svarbūs tik mokėti litai.
  - „Sodra“ integruojama į valstybės biudžetą, baigiasi kalbos apie „Sodros“ bankrotą.
- Dabartinė ir siūloma TS sistema paskatų panašia linkme iš esmės net nebando keisti.

Kodėl NDC + SKS yra geriau: finansinė našta SD sistemai

- NDC sukuria paskatas likti darbo rinkoje kuo ilgiau:
  - dirbi ilgiau, sukaupti didesnį pensinį kapitalą savo sąskaitoje;
  - dideliais implicitiniais mokesčiais dabar skatinama nieko neuždirbti (pensininkui), dėl kelių litų pajamų gali smarkiai būti sumažinti pensija/pašalpa. NDC sistemoje iš principo tokių problemų negali būti – jokios pensijos nemažinamos;
  - privilegijuotos grupės (statutiniai ir pan.) toliau dirbs, nes jei išeis labai anksti į pensiją, pensijos dydis bus labai mažas;
  - NDC sistemoje gali grįžti iš pensijos.
- SKS leis skolintis iš savo virtualios sąskaitos:
  - studijoms;
  - motinystei;
  - sveikatos draudimui;
  - net kofinansuoti bedarbio pašalpą.
- Dėl šių dalykų:
  - sumažės finansinė našta SD sistemai;
  - bus mažiau piktnaudžiaujama socialinės paramos sistema, bus mažiau fiktyvių bedarbių;
  - padidės socialinis teisingumas (pvz., kam dovanoti aukštąjį mokslą ar sveikatos draudimą tiems, kurie po to daug uždirbs).
- Taškų sistemos pakeitimo kita taškų sistema autoriai iš viso nenumato socialinio kredito sistemos.

Sistemų teisingumo klausimu

- NDC ir TS turi įvairių neteisingumo aspektų, teisingumo mūšyje vienareikšmiai TS nelaimi, kaip įrodinėja jos šalininkai. Be to, reikia apsibrėžti, kad yra teisingumas pensijų sistemos kontekste. Toliau ilga citata iš E. Holzmann, and R. Palmer (2006), *Issues and Prospects for Non-Financial Defined Contribution (NDC) Schemes*, World Bank. Pabraukimai mano.
- *In a DB-PAYG scheme, benefits are fixed by “contract”—at least in principle—and system adjustments to exogenous economic and demographic shocks are accommodated through changes in the contribution rate. Obviously, this approach to dealing with exogenous economic and demographic risks can generate very different distributional outcomes from NDC, which adapts by adjusting accounts.*
- *Because an NDC scheme has a constant contribution rate over time, successive generations of participants can expect to pay the same fixed percentage of their earnings into the scheme. If this property is chosen as a definition of intergenerational fairness, then an NDC scheme is intergenerationally fair. Each generation will pay a fixed percent of lifetime earnings into the scheme and can expect to receive a stream of benefits, determined by these individual payments and the system rate of return.*
- *NDC schemes can nevertheless give varying outcomes across cohorts. This is because the value of individual benefits depends on the intertemporal rate of return, which will vary from period to period. This is true of any pension scheme, however. Individual outcomes are a function of either the market rate of return (financial schemes) or some form of indexation (non-financial schemes), and the distribution of individual outcomes over time will be a function of either the development of the financial market or the economy, respectively, with the exact outcome depending on how the system rules link the scheme to either of these. Variation in the NDC intertemporal rate of return means that outcomes for given amounts of real valued contributions can vary over cohorts, and even over persons in the same birth cohort, depending on when they enter and exit the labor force.*